

Bedevaart

Minstens eens per jaar ga ik op bedevaart. Mijn bestemming is niet Lourdes of Mekka. Mijn heiligdom is niet een kathedraal of moskee. De zuilengalerijen zijn er niet van steen. Het wemelt er niet van de pelgrims.

Mijn bedevaartsoord is dichtbij. Het gewelf wordt er geschraagd door stammen van levende bomen. Er heerst een gewijde stilte. Mijn heiligdom is een bos.

Wellicht is het beter om niet te spreken van een bos, maar van een woud. Het verschil tussen bos en woud is subtiel, meer emotioneel dan rationeel bepaald. Een bos kan betrekking hebben op iedere verzameling bomen. In Nederland worden de meeste bossen aangeplant en verzorgd van de wieg tot het graf. De bomen staan keurig in het gelid, ze zijn even dik en even oud, opgesnoeid en gedund. Vaak zijn ze niet inheems, doch geïmporteerd uit andere streken: Canadese populier, Japanse larix; douglasspar uit Noord-Amerika; fijnspar en grove den uit Noord- en Midden-Europa. Eigenlijk zijn deze plantages geen bossen maar houtakkers. Intuïtief voel je aan dat het woord woud hier niet van toepassing is. Een populierenwoud in de veenkolonien, dat klinkt belachelijk. Een woud roept associaties op met wildernis en woestijn, onherbergzaamheid en avontuur.

Mijn bedevaartswoud is betrekkelijk klein en vriendelijk, maar het is oud en er staan gigantische bomen. Ware woudreuzen, elke stam gebeeldhouwd door het weer en de eeuwen, iedere boom een monument. Er slingert een smal voetpad door het woud, maar ik kom er zelden een ander mens tegen. Vreemd, want het ligt vlakbij een groot ziekenhuis en een stad. In het aangrenzende parkbos met brede, goed onderhouden paden wordt wel druk gewandeld. Langs de rand van het woud loopt een onzichtbare grens. Erachter heerst wanorde van grillige stammen en dode bomen, hangt een geheimzinnige stilte. Weinigen overschrijden de grens.

Ik trek mij terug in een groene kamer, een wijde, cirkelvormige ruimte met zachte, opengewerkte wanden van haagbeuk en hazelaar. De bomen ruisen mij een welkom toe. Ik ga zitten op een kussen van sterrenmos aan de voet van een oude, licht overhellend haagbeuk. De stam is diep gegroefd en gedraaid, gevormd en vervormd tijdens al die jaren van groei naar het licht. Een jonge klimop heeft zich aan de stam vastgeklampt, een onontbeerlijke steun op zijn reis naar boven. Hij heeft nog een lange weg te gaan.

De vloerbedekking van mijn kamer is een tapijt van dorre bladeren in een rijke schakering van bruin, afgewisseld door matten van klaverzuring en kussens heldergroen mos. Een meander van een vroegere beekloop, omlijst door varenveren, beschrijft een halve cirkel door de ruimte alvorens onder donkergroene hulst te vervagen. Ik kijk omhoog naar het plafond van mijn heiligdom, het bladerdak. Een kunstig mozaïek van steeds fijner vertakkende twijgen met eindeloos gevarieerde bladpatronen. Daarboven witte wolken, drijvend in blauwe leegte, op weg naar niemandsland.

Ik zit al meer dan een uur op mijn woudkussen. Mijn zintuigen zijn geopend om waar te nemen, de waarheid tot me te nemen. De harmonie van het woud omarmt me, verdrijft gedachten aan gisteren en morgen uit mijn hoofd. In het woud heeft tijd een andere dimensie.

Midden in mijn kamer staat in het bladertapijt een dikke, half vergane eikenstam. Ooit een boomreus die deze open plek vulde met zijn krachtige persoonlijkheid. Nu biedt zijn molmende hout een voedingsbodem aan paddestoelen, mossen en kruiden. Zo schenkt de dood nieuw leven. Zo zal het altijd zijn.

Eef Arnolds

De tekst is eerder verschenen in het tijdschrift Jonas 38, 2000.